

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:9

Onder redactie van Prof. Dr. K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. E. Theunissen v. d. Born, Helpman (Groningen); Dr. C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr. D. v. Dijk, Groningen; Dr. K. Fernhout, Baarn; Prof. Dr. T. Hoekstra, Kampen; A. Janse, Biggkerke; Dr. P. Jasperse, Leiden; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. C. Lindeboom, Amsterdam; Dr. J. v. d. Linden, Tzum; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr. J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr. A. Ringma, Ermelo; Dr. J. C. Ruilman, Wassenaar; Dr. G. K. Schoep, Scheveningen; Dr. R. Schippers, Wanswerd; D. Stroe, Bussum; J. Strikwerda, Dordrecht; Dr. J. Thijss, Zwolle; Dr. C. Veenhof, Harkstede; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. J. D. Wielinga, Franeker; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 8 — Postrekening No. 36000

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertenties: 25 ct. per regel — Loose numbers f 0.15.

BERICHT AAN DE LEZERS.

Met ingang van heden hebben de H.H. Dr. G. Tazelaar en Prof. Dr. J. Waterink opgehouden lid van de Redactie te zijn.

In aansluiting aan bovenstaand officieel bericht zij nog gemeld, dat aan de bestaande medewerkers reeds werden toegevoegd de Heeren Dr. E. Theunissen v. d. Born te Helpman (Gr.); Dr. K. J. Cremer te Zevenhoven; Dr. D. van Dijk te Groningen; Dr. W. H. Gispert te Delft; Dr. J. H. Hagenbeek te Zwolle; A. Janse te Biggkerke; Dr. P. Jasperse te Leiden; Dr. J. v. d. Linden te Tzum; A. Schilder te Den Haag; Dr. R. Schippers te Wanswerd; Dr. G. K. Schoep te Scheveningen; D. Stroe te Bussum; Dr. C. Veenhof te Harkstede; Dr. M. Vreugdenhil te Meliskerke; Jan Zwart te Zaandam. Met andere medewerkers wordt nog gecorrespondeerd.

K. SCHILDER.
L. SMIT (Pa Oosterbaan & Le Cointre).

INHOUD: Hoofdartikel: Kerkelijke gedeeldheid en Verbondsgehoorzaamheid. IX. — Uit de Schrift: De betere Simson (Richt. 16: 23 a; Luc. 23: 34 a). — Kerkelijk Leven: Open Brief aan Prof. Dr. H. H. Kuiper, Aan de lezers. Verkeersmateriaal. — Literatuur en Kunst: Antieke Voorloepers van Kolléwijn. — Geestelijke Adviezen: „Wat mag ik verkoopen?” — Uit de Historie: Grootte Tudor-Figuren II. De Reformatie in de Classis Neder-Veluwe. 1592—1620. IV. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Publieke Armenzorg en Diaconie. I. — Correspondentie van de Redactie. — Perschoonw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Kerkelijke gedeeldheid en Verbondsgehoorzaamheid.
(„Een roepstem” beantwoord.)

IX.

„Jezus Christus in het middelpunt”.

We zouden, gelijk reeds beloofd werd, thans nagaan, wat de tweede redenaar bedoelde, toen hij niet den mensch, ook niet den gereformeerden mensch, doch Jezus Christus „in het middelpunt” wilde geplaatst zien.

Dát hij dit wilde, is ons reeds gebleken. „Eén” moeten we z. i. zijn „in den... naar Zijn Woord en Geest Beledene, die de levende kern der belijdenis is”. Want „onze” hervormdheid of gereformerdheid redt ons niet, die vereenigt niet, maar verdeelt. „Redden en vereenigen kan alleen de eenige Hervormer en Reformator. Niet Calvijn, noch Luther, maar Hij, wiens instrumenten zij slechts waren, Jezus Christus”. „Eén in openbaring, waar wij komen om ons te scharen rondom den troon van het Lam”, dat is het ideaal. Is het maar eenmaal „niet meer: wij, hervormden, of wij, gereformeerden, of wij, calvinisten”, doch is het „alleen maar Hij”, „dan ontroont Hij ons en drijft ons uit het middelpunt weg, zoodat het nu is: Niet meer wij, maar Hij. Wij van den troon, ook van een als troon misbruikte belijdenis”.

Wij hoorden daar net van een „troon” spreken.

En wij leggen hier even den vinger. Want — zien we wel, dan is hier een kleine, maar niettemin sprekende discrepantie tusschen den eersten en den tweeden spreker.

De eerste had het over „de moeder”. De tweede handelt over „den troon”. De eerste spreker zette — praktisch — die „moeder” hier op aarde.

De tweede ziet den troon in den hemel. En nu wordt het zaak, op te letten.

„Den troon” zag de tweede spreker in den hemel. „Jezus Christus in het middelpunt”, zoo zegt hij, „het Lam, dat is in het midden van den troon (Openb. 5: 6—14). Hij het middelpunt van de triomfeerende Kerk, zooals Johannes op Patmos het in de geopende hemelen zag. Hij ook het middelpunt van de strijdende Kerk”.

De voor onze bespreking zoo verblijdende betekenis van deze woorden is, dat hier — anders dan in het geval van de reeds besproken „moeder”-beelden bij den hemel wordt begonnen. Eerst is in de triomfeerende kerk, pas daarna en daarom is ook in de strijdende kerk het Lam in het middelpunt gesteld.

Maar nu moeten we ook verder. Hoe groot het verschil moge wezen tusschen den strijd en den triomf der kerk, het blijft in den grond der zaak één kerk.

En wij juist in den hemel het Lam in het midden van den troon zit, daarom moet Hij daar geëerd worden. Daar en hier. Hij moet hier beneden geëerd worden „zoo gewillig en trouw, als de engelen in den hemel doen” (Catechismus, op de derde bede).

Zonder nu ook maar een oogenblik de onderscheiden tusschen „beneden” en „boven” uit het oog te verliezen, merken wij toch op, dat voor een waarachtig hier-beneden-eeren van den daar-boven op den troon zittenden Christus de verwijzing naar den trouwen dienst der engelen zeer veel beteekent. Boven belijdt men; hier beneden belijdt men dus ook. Boven is de mensch door de genade in éénen geest met den ander verbonden; hier beneden sta men daartoe ook. Boven is elk abstraheren van de kern-belijdenis uit de periferie verdwenen; hier beneden begeert men dit ook. Boven wordt de Christus in-het-middelpunt geëerd doordat men niet van een „middelpunt” spreekt, zonder dat men eerst een konkreten cirkel heeft aangewezen; beneden hebbe men die nederigheid ook. Boven heeft men Christus geëerd in den „numerus clausus”, d.w.z. in het afgesloten getal der kerkleden, men gelooft daaraan en zingt ervan; beneden doe men dan ook geen oogenblik zóó, alsof de kerk geen „numerus clausus” is; men late zich in zijn reactie tegen donatisten en wederdoopers en konventikels niet tot een andere eenzijdigheid verleiden.

Ik weet het wel, dat met deze algemeene opmerkingen nog niets bepaalds gezegd is, om de eenvoudige reden, dat men tusschen „boven” en „beneden” het onderscheid zien en in rekening brengen moet, voor men deze algemeene grondlijnen in de praktijk kan doen gelden. Maar dat doet toch niets af van het feit, dat de zeer eenvoudige opmerking toch in elk geval nu haar plaats hier hebben mag: indien zij spreekt van Christus-in-het-middelpunt, wijs ons dan aan in welken cirkel zij Hem u denkt. Want als men van een middelpunt spreekt, en den omtrek van een cirkel niet aanwijst, dan verdwijnt zowol de omtrek als het middelpunt. Reeds Cusanus in de middeleeuwen heeft dat gezegd en breed uitgewerkt.

Achten wij dan een mensch in staat, dien omtrek aan te wijzen?

Het zij verre van ons

Maar al kunnen wij den omtrek van den cirkel niet vaststellen, niet aanwijzen, wij moeten toch beginnen met hem te gelooven en voorts ook naar dat geloof te handelen. Want hier spreekt weer de Schrift ons toe. Ze heeft ons gezegd, dat de kerk bij God bekenden „numerus clausus” heeft; ze heeft daarna ons geleerd, dat Christus Zijn Kerk (naar de verkiezing, dus tot dien „numerus clausus” toe) vergadert; vervolgens ons opgevorderd, dat wij Zijn mede-arbeiders daarin zouden zijn, d.w.z. dat wij de volkskerk-gedachte als oud-testamentisch in het Nieuwe Testament zouden tegenstaan met denzelfden ijver, als waarmee Paulus in den brief aan de Galaten het hangen in het N. T. aan den schaduwdienst

van het O. T. heeft veroordeeld, en ons algemeene grondregelen gegeven, die ons moesten leiden, naar ons inzicht in „de geopenbaarde dingen”, in het mede-arbeiden met God, opdat de ons nog „verborgen” „numerus clausus” door Hem zou worden bereikt. Door Hem, maar dan door het medium van ons mede-werken met Hem. Want, al mag de SOM van het getal ons onbekend zijn, en al mogen we dus niet ons „in-stellen” (vergeef het germanisme) op die ons onbekende en onmogelijke som-berekening, wij mogen ons toch niet aanstellen, alsof er geen GETAL is. De cirkel is er, en wij mogen niet terwille van zijn ons drukkende (of troostende?) onafgrensbaarheid ons aanstellen, als ware hij er niet.

En nu slaat het betoog weer om naar wat verleden week besproken is: nu constateeren wij, dat de redeneergang is als volgt:

a) men zegt: niet de mensch in het middelpunt.

b) men zegt: wel Christus in het middelpunt. Wij antwoorden:

ad a): we zijn 't met u eens; maar verleden week bleek ons, dat ge feitelijk de kern-belijdenis als middelpunts-belijdenis prijsgeeft; m.a.w. dat gij spreekt over een middelpunt, doch den cirkel niet alleen niet aanwijst, maar ook niet met hem rekent;

ad b): we zijn 't weer met u eens; maar deze week bleek ons, dat ge feitelijk weer den cirkel zelf, waarin ge uw middelpunt ziet, verzuimt in rekening te brengen.

Maar daarom is uw middelpunt-bespiegeling ook niet concreet, d.w.z. niet naar „het voorbeeld, dat ons op den berg getoond is”, niet naar de metro-pool hierboven.

K. S.

UIT DE SCHRIFT

De betere Simson.

En Simson zeide: Mijn ziel sterfte met de Filistijnen. Richt. 16: 23 a.

En Jezus zeide: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. Luc. 23: 34 a.

Simson, tusschen de pilaren staande van Dagon's tempel, wil sterven. En van dit willen-sterven is veel schoons te zeggen: Hij wil in zijn dood den Filistijnen nog eenmaal de vraag voorleggen wie meer te vreezen is: God-Jahwe of Dagon, hun afgod? Hij wil Israël nog eenmaal bevrijden van 's vijands overmacht, en in zijn dood bewijzen zijn groote liefde voor zijn volk. Twee dingen bewegen Simson tot zijn sterven — het recht Gods over Zijn vijanden en de liefde Gods voor Zijn volk. Daarom wil hij nog eenmaal bekleed worden met zijn ambtelijke heerlijkheid — de kracht van den Geest Gods.

En zoo wordt dit sterven van Simson zijn grootste daad, want in zijn sterven neemt hij meer Filistijnen mee, dan hij tijdens zijn leven gedaan heeft — het recht triumfeert over de vijanden, de liefde verlost het volk. Maar tevens bewijst Simson's grootste daad zijn groote zwakheid — want dat Simson hier is met uitgestoken oogen, tot spot en hoon, is eigen schuld, eigen zonde. Hij is hier, omdat hij zijn ambt verspeeld heeft door het verraden van zijn ambtsgeheim. De Filistijnen triumfeeren over dezen held, omdat in Simson de zonde getriumfeerd heeft. Vraag aan Simson: hoe zijt gij hier gekomen? en 't smartelijk antwoord moet zijn: ontrouw en ongehoorzaamheid.

Simson is wel groot in zijn sterven en stervensgebed — de smaad wegnemen hem aangedaan, en de Filistijnen laten weten, dat Israëls God alleen God is, maar tevens is hij zeer klein; hij